

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit
Minister voor Natuur en Stikstof

Zilverstraat 69
Postbus 340
2700 AH Zoetermeer
t +31 (0)79 3 252 252
f +31 (0)79 3 252 290
e info@bouwendnederland.nl
i www.bouwendnederland.nl

Datum: 25 mei 2022
Ons kenmerk: 2205-252129/rmu

Betreft: Inspraak internetconsultatie Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur

Excellentie,

Allereerst willen wij u danken voor de mogelijkheid tot inspraak op de instellingswet en de bijbehorende Memorie van Toelichting. Hierbij ontvangt u, mede namens VNO-NCW/MKB-Nederland, onze inspraak op de internetconsultatie Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur.

De maatregelen die nodig zijn vergen veel van ondernemers. Lang niet alle ondernemers hebben hiervoor de middelen. Sectoren kunnen dit niet eigenstandig oplossen. Met name in de landbouw moet perspectief geboden worden om de omslag te kunnen maken. Zonder voldoende financiële ondersteuning kan dat niet gerealiseerd worden. Het is daarom nodig dat de overheid, natuurorganisaties en het bedrijfsleven samenwerken aan en investeren in een oplossing. Voor ons staat daarbij centraal dat natuurdoelen gehaald worden en dat we onszelf uit deze crisis investeren.

Na jaren van studeren, overleggen en voorzichtige stappen richting een structurele oplossing voor de stikstofproblematiek is het nu tijd om een versnelling te bewerkstelligen in het wél halen van de natuurdoelen en tegelijkertijd ook ruimte creëren voor toestemmingsverlening. De in het Regeerakkoord opgenomen instelling van een Transitiefonds met incidentele middelen van in totaal € 25 miljard t/m 2035 zal een belangrijke rol van betekenis spelen om de benodigde versnelling teweeg te brengen.

Wat ons aanspreekt in de concept-consultatie versie van 21 april 2022 is het feit dat er sprake is van een fonds. Hierin kunnen de integrale en gebiedsgerichte processen en concrete maatregelen worden geborgd, worden voorzien van middelen en worden gevolgd op het bereiken van het beoogde resultaat. Het spreekt ons zeer aan dat de beschikbare middelen ook daadwerkelijk beschikbaar blijven over de begrotingsjaren heen. Daarmee wordt voor alle betrokkenen een flinke mate van zekerheid geboden.

Wij maken enkele kanttekeningen bij de werking en reikwijdte van het fonds.

1. Naast natuurherstel, ook ruimte voor ontwikkeling

Uit Artikel 2 lid 2 maken wij op dat met financiering van landbouw- en natuurmaatregelen wordt beoogd om te voldoen aan de omgevingswaarden voor stikstofdepositie, te voldoen aan de klimaatdoelen voor landbouw en -gebruik, bereiken van instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden, de doelstellingen van de kaderrichtlijn water en de

verduurzaming van de landbouw (met oog op het bereiken van de hierboven genoemde doelen). Wij steunen deze doelen, maar missen hierin het doel om, mede door financiering van landbouw- en natuurmaatregelen, ruimte te creëren voor toestemmingsverlening voor economisch maatschappelijke ontwikkeling. Die ruimte is cruciaal om vergunningverlening voor de grote transitie in Nederland mogelijk te maken, zoals het behalen van de klimaatdoelen, de aanleg van infrastructuur en het bouwen van woningen, alsmede ook andere economische ontwikkelingen. Om dit mogelijk te maken is van belang dat een relatief klein deel van de emissiereducties hiervoor beschikbaar komt, zodat ons land niet “op slot” gaat totdat de natuurdoelen in 2030 gehaald zijn.

Wij willen u adviseren om aan artikel 2 lid 2 een onderdeel toe te voegen dat hiertoe strekt.

2. Versnelling borgen door maximale doorlooptijd starten maatregelen

In paragraaf 4.3 van de MvT gaat u nader in op een samenhangend stelsel van kaders en afspraken om tot zorgvuldige beoordeling van plannen, maatregelpakketten en toedeling van middelen te komen. Wij nemen aan dat het hierbij gaat om het opzetten van een ‘spelregelkader’ zoals dat al gebruikelijk is bij het begrotingsfonds Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT). U geeft aan dat er voor alle betrokken partijen een duidelijk, voorspelbaar en transparant procesverloop moet komen waarin rollen, taken en verantwoordelijkheden helder zijn omschreven. Deze ‘governance van het fonds’ zal tijdens de consultatiefase van dit conceptwetsvoorstel nader worden uitgewerkt.

Voor de nadere uitwerking van het spelregelkader willen wij u twee suggesties meegeven;

- a. Het fonds is gericht op concrete maatregelen die leiden tot daadwerkelijk doelbereik. Het uitvoeren van die maatregelen vereist ondersteuning, en daarvoor is binnen het fonds reeds rekening gehouden met een (indicatieve) reservering van € 2,1 miljard in de periode t/m 2035. Die inzet zal hopelijk leiden tot versnelling in het proces en het daadwerkelijk versneld uitvoeren van adequate maatregelen met het oog op stikstofemissiereductie. Wij spreken de zorg uit dat middelen in het fonds (grotendeels) ingezet gaan worden voor ‘onderzoek naar maatregelen’ in plaats van ‘uitvoering van maatregelen’. De benodigde versnelling komt dan niet tot stand.

Wij stellen voor dat de Ecologische Autoriteit vooraf toetst of het project, de maatregel of het gebiedsplan inderdaad leidt tot stikstofemissiereductie en/of natuurherstel. Dit is een criterium voor toelating van de maatregel/project of gebiedsplan en daarmee een criterium om gebruik te kunnen maken van het Transitiefonds. Grootschalige verkenningen of onderzoeken moeten niet via het fonds worden gefinancierd.

- b. Indien aan een project, maatregel, of gebiedsplan middelen worden toegekend uit het Transitiefonds, moet binnen twee jaar gestart zijn met uitvoering. Indien niet binnen twee jaar met de uitvoering is gestart, stroomt het geld terug in het fonds en vervalt daarmee de reservering.

Wij verzoeken u om bovenstaande punten als randvoorwaardelijke punten te verwerken onder paragraaf 4.3 van de MvT en/of nader uit te werken in het spelregelkader.

3. Verduidelijking integrale afweging maatregelen

Uit Artikel 2 lid 3 en de MvT blijkt dat u het doel van het fonds afbakt tot de financiering van alleen landbouw- en natuurmaatregelen. Maatregelen gericht op bijvoorbeeld industrie, bouw en mobiliteit worden in beginsel niet gefinancierd vanuit het fonds. Tenzij de maatregelen aan criteria voldoen en een integrale afweging doorstaan. Deze criteria en het afwegingkader staan qua nadere omschrijving verdeeld over het Voorstel van Wet, de MvT en de artikelsgewijze toelichting.

De integrale afweging wat in een gebied nodig is qua maatregelen, ongeacht de sector, moet o.i. plaatsvinden in een gebiedsgericht(e) aanpak en proces. Dat is overeenkomstig wat u aangeeft onder paragraaf 4.2 Reikwijdte in de MvT.

Wij hebben echter vraagtekens hoe u praktisch de integrale afweging wenst vorm te geven en wat u omschrijft als 'gelijkwaardige bijdrage' en 'ten minste even effectief'. Dit roept de vraag op in hoeverre mogelijke reductiemaatregelen vanuit andere sectoren echt als volwaardige mogelijkheid overwogen kunnen worden: 'gelijkwaardig' of 'ten minste even effectief' ten opzichte van 'wat'? Wij verzoeken u hier een nadere duiding aan te geven in de MvT.

Gaarne zijn wij bereid dit inspraakdocument van een nadere persoonlijke toelichting te voorzien.

Hoogachtend,

Koninklijke Bouwend Nederland
VNO-NCW/MKB-Nederland